

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سلسله قیامت و آخرت ۲

بسم الله الرحمن الرحيم
الحمد لله رب العالمين والصلاة والسلام على
نبينا محمد وعلى آله وصحبه أجمعين أما بعد:

برادرانم: بدانید که برای داخل شدن در آتش سببهای وجود دارد که الله تعالی در کتابش و بر زبان رسولش بیان و مردم را از آن برحذر داشته و از آن پرهیز کرده است. و این اسباب دو نوع هستند:

نوع اول: اسباب مکفره که انجام دهنده آن را از ایمان به سوی کفر خارج می کند و باعث ماندگاری همیشه او در آتش می شود.

نوع دوم: اسباب فاسق شدن که انجام دهنده آن را از عدالت به سوی فسق می کشاند و به خاطر آن مستحق آتش بدون ماندگاری ابدی در آن می شود.

اما در مورد نوع اول، اسبابی را از آن ذکر می کنیم:
سبب اول: شرک ورزیدن به الله سبحانه و تعالی به گونه ای که برای الله تعالی در ربوبیت، الوهیت یا صفات شریک قرار دهد. کسی که معتقد باشد همراه الله تعالی خالق وجود دارد که با او در کارها مشارکت می کند یا به تنهایی انجام می دهد یا معتقد است همراه الله تعالی معبودی است که مستحق عبادت باشد یا همراه الله تعالی غیر او را عبادت کند، پس چیزی از انواع عبادت را به سوی او صرف نماید یا برای کسی معتقد باشد که او از علم و قدرت و عظمت و چیزهای دیگر مانند آنچه برای الله عزوجل قائل است، دارا می باشد دچار شرک اکبر به الله تعالی شده و مستحق ماندگاری ابدی در آتش می

باشد. الله عزوجل میفرماید: ﴿إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَّمَ اللَّهُ عَلَيْهِ الْجَنَّةَ وَمَأْوَهُ النَّارُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنْصَارٍ﴾ (هرکس برای خداوند شریک قرار دهد خداوند بهشت را بر او حرام کرده و جایگاهش آتش است و برای ظالمان و مشرکان یاری دهنده ای نیست). (مائده ۷۲)

سبب دوم: کفر ورزیدن به الله عزوجل، ملائکه، کتابها، پیامبران، روز آخرت یا قضا و قدر الله تعالی. کسی که چیزی از این موارد را با تکذیب کردن، انکار نمودن یا شک کردن در آن، منکر باشد او کافری است که برای همیشه در آتش می ماند. الله تعالی می فرماید: ﴿إِنَّ

الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرِّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرُسُلِهِ وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَّخِذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا﴾ (۱۵۰) «أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا﴾ (۱۵۱) «به راستی آنانکه به خدا و فرستادگانش کفر می ورزند و میخواهند در میان خدا و فرستادگانش جدائی بیندازند و می گویند به برخی ایمان می آوریم و برخی را انکار می کنیم و می خواهند بین این (و آن) راهی برگزینند این گروه در حقیقت کافرند و برای کافران عذابی خوار کننده آماده ساخته ایم». (نساء ۱۵۰-۱۵۱) و می فرماید: ﴿إِنَّ اللَّهَ لَعَنَ الْكَافِرِينَ وَأَعَدَّ لَهُمْ سَعِيرًا﴾ (۱۵۲) «خداوند لعن کرده است کفار را و برای آنها آتشی را آماده کرده است».

يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا ﴿٦٧﴾ يَوْمَ تُقْلَبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَلَيْتَنَّا أَطَعْنَا اللَّهَ وَأَطَعْنَا الرَّسُولَ ﴿٦٨﴾ وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطَعْنَا سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضَلُّونَا السَّبِيلًا ﴿٦٩﴾ رَبَّنَا ءَاتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَبَثِ ﴿٧٠﴾

«خداوند کافران را لعنت کرد و برای آنها آتش فراوانی آماده کرده است. جاودانه در آن می ماند و یار و یاورى نمی یابند. روزی که چهره هایشان را در آتش زیر و رو می کنند می گویند: ای کاش خدا و رسولش را اطاعت می کردیم. میگویند: پروردگارا ما رئیسان و بزرگان خویش را اطاعت کردیم و ما را گمراه کردند. پروردگارا آنان را دو چندان عذاب ده و آنها با لعنتی بزرگ، لعنت کن.» (احزاب ۶۷-۶۸)

سبب سوم: انکار چیزی از پنج رکن اسلام: کسی که توحید الله یا شهادت برای رسولش با رسالتش یا عموم آن برای همه مردم، نمازهای پنجگانه، زکات، روزه ماه رمضان یا حج را انکار کند او کافری است که خدا و رسولش و اجماع مسلمانان را تکذیب کرده است و همچنین هرکس حرام بودن شرک یا قتل نفسی که خداوند حرام نموده یا حرام بودن زنا، لواط، شراب یا چیزهای دیگر از آنچه حرام بودن آن در کتاب خداوند و سنت رسولش که ظاهر و آشکار است را انکار کند او خدا و رسولش را تکذیب کرده است اما اگر نزدیک به اوایل اسلامش باشد و از روی جهل آن را انکار کند کافر

نمی شود تا اینکه میداند پس بعد از علمش اگر آن را انکار کند او کافر می شود.

سبب چهارم: استهزاء نمودن به الله سبحانه و تعالی، دین یا پیامبرش: الله تعالی میفرماید: ﴿وَلَيْن سَأَلْتَهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّمَا كُنَّا نَخُوضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبِاللَّهِ وَءَايَاتِهِ وَرَسُولِهِ كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ ﴿٦٥﴾ لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفَ عَنْ طَائِفَةٍ مِّنْكُمْ يُعَذِّبُ طَائِفَةٌ بَأْسَهُمْ كَانُوا مُحْرَمِينَ ﴿٦٦﴾﴾ (توبه ۶۵-۶۶) «اگر از آنها سؤال کنید گویند: ما شوخی و بازی می کردیم. بگو آیا خدا و آیات و رسولش را مسخره کرده اید؟ عذر نیاورید هر آینه بعد از ایمان خود کافر شدید اگر از طائفه ای از شما درگذریم طایفه دیگر را عذاب می کنیم به سبب اینکه مجرم بودند». استهزاء یعنی به ریشخند گرفتن و آن از بزرگترین بی اهمیتی و بی ارزشی برای الله، دین و رسولش و بزرگترین حقارت و بی اعتنائی برای الله تعالی که علوی کبیر است، می باشد.

سبب پنجم: دشنام دادن الله تعالی، دین و رسولش: آن عیبجویی و ایراد گرفتن است و ذکر آنها به آنچه موجب بی ارزشی و نقصان می شود مانند لعن و زشت جلوه دادن و چیزهای دیگر.

شیخ الاسلام ابن تیمیه رحمه الله می گوید: کسی که الله یا رسولش را دشنام دهد او در ظاهر و باطن کافر است فرق نمی کند معتقد باشد که آن حرام یا حلال است یا در

اعتقاد دچار آشفتگی شده باشد و اصحاب ما می گویند: کسی که طعنه زند یا بطور جدی در آن باره سخن بگوید کافر می شود و این همان صواب است که به وسیله او مقطوع شده است. و از اسحاق بن راهویه نقل می کند که: مسلمانان اجماع دارند بر اینکه کسی که الله یا رسولش را دشنام دهد یا چیزی از آنچه خداوند نازل کرده را دفع نماید او کافر است اگر چه به آنچه خداوند نازل کرده اقرار داشته باشد. شیخ همچنین میگوید: حکم در مورد دشنام دادن به سایر پیامبران مانند حکم در مورد دشنام دادن به پیامبرانه می باشد. پس کسی که پیامبری معروف را که اسمش در قرآن ذکر شده یا در حدیث به نبوت وصف شده که پیامبری آن کار را انجام داد یا این جمله را گفت پس انجام دهنده یا گوینده آن را با اینکه علم دارد که او پیامبر است دشنام دهد حکم او همانگونه که گذشت می باشد.

اما دشنام دادن غیر پیامبران اگر هدف از آن سب پیامبر باشد مانند دشنام دادن اصحابش که هدف دشنام دادن پیامبر باشد شامل آن می گردد. زیرا در مقایسه کردن اقتدا به کسی می شود که با او همدم و همنشین شده است و مانند اینکه یکی از همسران پیامبره را به زنا متهم کند و چیزهای دیگر که شبیه این است را بکار برد همانا او کافر می شود زیرا آن باعث طعن و دشنام به پیامبره است. الله تعالی می فرماید: ﴿الْحَبِشَتُ لِلْحَبِشِیْنِ وَالْحَبِشُورُ لِلْحَبِشَتِ وَالطَّيِّبَتُ لِلطَّيِّبِیْنِ وَالطَّيِّبُونَ لِلطَّيِّبَتِ أُولَئِكَ مُبَرَّءُونَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ ﴿٦٨﴾﴾

(نور ۲۶) «زنان پلید برای مردان پلید و مردان پلید برای زنان پلید. زنان پاک برای مردان پاک و مردان پاک برای زنان پاک. اینها از آنچه در باره آنها می گویند مبدا هستند برای آنان آمرزش و روزی نیکو خواهد بود».

سبب ششم: حکم کردن به غیر آنچه خداوند نازل کرده است: معتقد باشد آن به حق نزدیکتر و برای خلق نیکوتر است یا اینکه آن را مساوی حکم خداوند قرار دهد یا حکم کردن به آن را جایز بداند بخاطر این سخن الله تعالی او کافر است: ﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾ (مائده ۴۴) «هرکس به آنچه خداوند نازل نموده حکم نکند کافر است» و همچنین اگر معتقد باشد که حکم غیر خداوند بهتر از حکم الله یا مساوی آن است یا جایز است به آن حکم شود او کافر است هرچند به آن حکم نکند زیرا او تکذیب کننده است به دلیل این سخن الله تعالی: ﴿وَمَنْ أَحْسَنُ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقُنُونَ﴾ (مائده ۵۰) «برای قومی که یقین دارند چه کسی حکمش از حکم خداوند بهتر است؟» و همانگونه که آن مقتضی این است ﴿وَمَنْ لَّمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ﴾ (مائده ۴۴) «هرکس به آنچه خداوند نازل نموده حکم نکند کافر است».

سبب هفتم: نفاق: نفاق این است که قلباً کافر و در ظاهر پیش مردم با گفتار یا عملش اظهار اسلام کند. الله تعالی

می فرماید: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ يَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا﴾ (نساء ۱۴۵) «منافقین در پایین ترین درجه جهنم قرار دارند و هرگز برای آنها یاری دهنده ای نخواهد بود». و این دسته بزرگتر از آنچه قبل از آن بودند، می باشند چون مجازات یاران آن شدیدتر است. اینها در پایین ترین قسمت آتش هستند زیرا کفرشان جمع کننده بین کفر، نیرنگ، استهزاء به خدا، آیات و رسولش می باشد. الله تعالی در باره آنها می فرماید: ﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ ءَامَنَّا بِاللَّهِ وَيَأْتِيهِمُ الْآخِرُ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ﴾ تَحْدِثُونَ ﴿اللَّهُ وَالَّذِينَ ءَامَنُوا وَمَا يُخَدِّعُونَ إِلَّا أَنْفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ﴾ ﴿فِي قُلُوبِهِمْ مَّرَضٌ فَزَادَهُمُ اللَّهُ مَرَضًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْذِبُونَ﴾ ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ﴾ ﴿أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ﴾ ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ءَامِنُوا كَمَا ءَامَنَ النَّاسُ قَالُوا أَنُؤْمِنُ كَمَا ءَامَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ﴾ ﴿وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ ءَامَنُوا قَالُوا ءَامَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزَؤُونَ﴾ ﴿اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمُدُّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ﴾ (بقره ۸-۱۵) «و از مردم کسانی هستند که می گویند به خدا و روز آخرت ایمان آوردیم درحالیکه مؤمن نیستند. می خواهند خدا و مؤمنان را فریب دهند درحالیکه جز

خود را فریب نمی دهند و نمی فهمند. در دلهایشان مریضی است و خداوند بر مریضی آنها افزود و برای آنها عذاب دردناک است به سبب آنچه دروغ می گفتند و هنگامی که به آنها گفته می شود در زمین فساد نکنید می گویند ما اصلاحگر هستیم آگاه باشید که آنها فسادگر هستند لکن نمی دانند و هنگامی که به آنها گفته می شود به مانند مردم ایمان آورید می گویند: آیا همانگونه که کم خردان ایمان آورده اند ایمان آوریم؟ آگاه باشید آنان همان کم خردان هستند ولی نمی دانند. و هنگامی که با اهل ایمان برخورد کنند می گویند ایمان آوردیم و چون با شیطانهای خود خلوت کنند گویند ما با شما هستیم ما فقط آنان را به ریشخند می گیریم. خداوند است که آنان را ریشخند می کند و آنان را در کفر و معاصی شان فرو می گذارد تا سرگردان شوند».

نفاق دارای نشانه های بسیار است از جمله: شک در آنچه خداوند نازل کرده است و گر چه برای مردم بگونه ای تظاهر می کند که مؤمن است. الله عزوجل می فرماید: ﴿إِنَّمَا يَسْتَفْزِدُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَآرْتَابَتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ﴾ (توبه ۴۵) «تنها کسانی از تو اجازه می خواهند که به خدا و روز آخرت ایمان ندارند و دلهایشان به شک افتاده و در شک خود سرگردانند».

از آن جمله کراحت و بیزاری از حکم خدا و رسولش می باشد. الله تعالی می فرماید: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ ءَامَنُوا بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ

يَتَحَاكَمُونَ إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكْفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضِلَّهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا ﴿٦٠﴾ وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا ﴿٦١﴾ (نساء ٦٠-٦١) «آیا کسانی را که گمان کرده به آنچه بر تو نازل شده و به آنچه قبل از تو نازل شده ایمان آورده را ندیده ای در حالیکه می خواهند حکم کردن در زندگی خویش را به طاغوت بسپارند و حال آنکه به آنها دستور داده شده بود که نسبت به طاغوت کفر ورزند، ولی شیطان می خواهد آنها را گمراه و از جاده مستقیم دور سازد، و هرگاه به آنها گفته می شود به سوی آنچه خداوند نازل کرده و به سوی رسول الله ببایید منافقان را می بینید که ایستاده و نسبت به تو معترضند».

از آن جمله کراهت از غلبه و پیروزی اسلام و مسلمانان و شاد شدن به شکستشان. الله تعالی می فرماید: ﴿إِنْ تُصِيبَكَ حَسَنَةٌ تَسُؤْهُمْ وَإِنْ تُصِيبَكَ مُصِيبَةٌ يَقُولُوا قَدْ أَخَذْنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرِحُونَ﴾ (توبه ٥٠) «اگر خوبی ای به تو رسد آنها را بدحال می سازد و اگر مصیبتی به تو رسد میگویند ما پیش از این تصمیم خود را گرفته ایم و شادمان روی برمی تابند» و می فرماید: ﴿وَإِذَا لَقُوكُمْ قَالُوا ءَمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَلَيْكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ﴾ (انعام ٦٥) «اگر شما را ملاقات کنند بگویند ما ایمان آوردیم و اگر خلوت کنید با آنها می بینید که دندانهای خود را بر شما می سایند و می گویند: ای کافران! ما تو را کشتیم و تو را کشتیم و تو را کشتیم».

سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضُرُّكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ خَبِيرٌ ﴿١٢٠﴾ (آل عمران ١١٩-١٢٠) «و چون با شما روبه رو شوند می گویند: ایمان آوردیم و هنگامی که خلوت کنند از شدت خشم بر شما، سر انگشتان خود را می گزند. بگو به خشم خود بمیرید که خداوند به آنچه در سینه هاست آگاه است. اگر به شما خوشی رسد آنان را بدحال می کند و اگر به شما گزند رسد بدان شاد می شوند و اگر صبر کنید و پرهیزگاری نمایید نیرنگشان هیچ زبانی به شما نمی رساند یقیناً خداوند به آنچه انجام می دهند احاطه دارد».

و از آن جمله درخواست فتنه بین مسلمانان و جدایی بین آنها و دوست داشتن اختلاف و تفرقه آنهاست. الله تعالی می فرماید: ﴿لَوْ خَرَجُوا فِئَكُم مَّا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا وُضِعُوا لِلنَّاسِ أَلْفِتَةً وَفِئَكُمْ سَمْعُونَ هُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ﴾ (توبه ٤٧) «اگر با شما بیرون آمده بودند جز فساد برای شما نمی افزودند و به سرعت خود را در میان شما می انداختند و در حق شما فتنه جویی می کردند و در میان شما جاسوسانی دارند به نفع آنان، و خداوند به نسبت به ظالمان داناست».

و از آن جمله محبت دشمنان اسلام و امامان کفر و مدح کردن و انتشار رأی و نظر آنها که مخالف اسلام است، می باشد. الله تعالی می فرماید: ﴿أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَا مِنْهُمْ وَخَلِفُونَ

عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ﴾ (مجادله ١٤) «آیا ندیده ای کسانی را که قومی را که مورد خشم خداوند هستند به دوستی گرفته اند؟ آنها نه از شما و نه از آنها هستند و به دروغ سوگند یاد می کنند درحالیکه خود می دانند».

از آن جمله اشاره به مؤمنان و عییشان در عبادت است. الله تعالی می فرماید: ﴿الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَّوِّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ﴾ (توبه ٧٩) «کسانی که بر مؤمنانی که از روی میل صدقه می دهند و از کسانی که جز به اندازه توانشان نمی یابند عیب می گیرند و آنان را به ریشخند می گیرند. خداوند آنان را به ریشخند می گیرد و برای آنها عذابی پر درد خواهد بود».

پس کسانی که در عبادت سختکوش هستند را به ریا و ناتوانان را به تقصیر و کوتاهی متهم می کنند.

و از آن جمله تکبر ورزیدن از دعای مؤمنان به خاطر حقارت و شک: الله تعالی می فرماید: ﴿وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرْ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوَّا رُءُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ﴾ (منافقون ٥) «و چون به آنها گفته شود ببایید تا پیامبر خدا برایتان آمرزش بخواهد سرهای خود را برمی گردانند و آنان را می بینی که تکبر کنان روی برمی تابند».

و از آن جمله سنگینی نماز و تنبلی بر آنهاست. الله تعالی می فرماید: ﴿إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَدِّعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَدِيعُهُمْ

وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُفَالًا يُرَاءُونَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا ﴿١٤٢﴾ (نساء)

«منافقان با خداوند نیرنگ می کنند و حال آنکه او با آنها نیرنگ خواهد کرد و چون به نماز به ایستند با کسالت برخیزند. با مردم ریا می کنند و خداوند را بسیار کم یاد می کنند.» و پیامبر می فرماید: «أَثْقَلُ الصَّلَاةِ عَلَى الْمُنَافِقِينَ الْعِشَاءُ وَالْفَجْرُ» (متفق علیه) «سخت ترین نماز بر منافقان نماز عشا و صبح است».

از آن جمله اذیت کردن الله و رسولش می باشد. الله تعالی می فرماید: «وَمِنْهُمْ الَّذِينَ يُؤْذُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أُذُنٌ قُلْ أُذُنٌ خَيْرٌ لَّكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَيُؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةٌ لِلَّذِينَ ءَامَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ ﴿٦١﴾» (توبه ٦١) «و از آنها کسانی هستند که پیامبر را آزار می دهند و می گویند او زود باور است. بگو تصدیق او برای شما بهتر است، به خدا ایمان دارد و مؤمنان را باور می کند و برای کسانی از شما که ایمان آورده اند رحمتی است و کسانی که پیامبر خدا را آزار می رسانند عذابی پر درد خواهند داشت» و می فرماید: «إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالْآخِرَةِ وَأَعَدَّ لَهُمْ عَذَابًا مُهِينًا ﴿٥٧﴾ وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بَغْيٍ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدْ احْتَمَلُوا بُهْتَنًا وَإِثْمًا مُبِينًا ﴿٥٨﴾» (احزاب ٥٧-٥٨) «کسانی که خدا و پیامبر او را آزار می رسانند خداوند آنها را در دنیا و

آخرت لعنت کرده و برایشان عذابی خفت آور آماده کرده است. و کسانی که مردان و زنان مؤمن را بی آنکه مرتکب عمل زشتی شده باشند آزار می رسانند قطعاً تهمت و گناهی آشکار به گردن گرفته اند.

اینها تعدادی از نشانه های منافقین بود که به منظور دوری از آن و پاک کردن نفس از راه و روش آن ذکر کردیم.

اللَّهُمَّ أَعِزَّنَا مِنَ النِّفَاقِ وَارْزُقْنَا تَحْقِيقَ الْإِيمَانِ عَلَى الْوَجْهِ الَّذِي يَرْضِيكَ عَنَّا وَاعْفِرْ لَنَا وَلِوَالِدَيْنَا وَلِجَمِيعِ الْمُسْلِمِينَ يَا رَبَّ الْعَالَمِينَ وَصَلَّى اللَّهُ وَسَلَّمْ عَلَى نَبِيِّنَا مُحَمَّدٍ وَآلِهِ وَصَحْبِهِ أَجْمَعِينَ.

تألیف: شیخ ابن عثیمین رحمه الله